

Vem bestämmer över naturen?

Intressekonflikter mellan natur, människor och olika samhällsgrupper

Analys- och diskussionsövning (ca 15 min)

Uppgiftsbeskrivning

Eleverna ska undersöka hur olika intressen kan stå emot varandra när naturresurser och mark används, och hur sådana konflikter kan påverka både ekosystem och människor.

BAKGRUND

Naturresurser som skog, fisk, jordbruksmark och mineraler är viktiga för både ekosystem och människor. Samma geografiska område kan vara viktigt för flera olika intressen samtidigt – till exempel som livsmiljö för arter, som arbetsplats för människor, som resurs för företag eller som besöksmål för turister. När flera intressen, eller grupper i samhället, konkurrerar om samma resurs eller geografiska område uppstår **intressekonflikter**, där olika aktörer vill använda naturen och området på olika sätt. Dessa konflikter leder ofta till problem och politiska motsättningar.

1. Dela in eleverna i grupper om 2–4 elever per grupp.
2. Be varje grupp välja en artgrupp från Artkoll (t.ex. torskfiskar, valar, stenkoraller, primater, bin eller björnar) eller en naturtyp (t.ex. skog eller våtmark), och identifiera vilka grupper i samhället som vill använda den och varför. Till exempel:
 - Yrkesfiskare vill kunna försörja sig och producera mat
 - Jordbrukare vill kunna odla marken och föda upp djur
 - Människor är beroende av naturen för mat, medicin, försörjning, naturupplevelser etc
 - Företag vill tjäna pengar genom skogsbruk, gruvdrift och turism
 - Turister vill uppleva vilda djur och natur
3. Låt grupperna diskutera:
 - Vad vill de olika aktörerna / grupperna i samhället?
 - Vilka intressen krockar?
 - Hur påverkas naturen / artgruppen?
 - Vem vinner och vem förlorar om man tillgodoser en grupps intressen?
4. Givet att det finns intressekonflikter: Låt grupperna försöka hitta en lösning som blir så bra som möjligt för alla, till exempel genom att bestämma:
 - Regler för hur mycket man får fiska/jaga/hugga ner skog
 - Områden som ska vara skyddade
 - Tider på året då man inte får störa djur och natur
 - Hur man gör saker mer hållbart (mindre utsläpp, mindre skador, osv)

5. Till sist får alla grupper redovisa för klassen:
 - Vilken artgrupp/naturtyp de valde
 - Vilka potentiella intressekonflikter som finns
 - Vilka lösningar de föreslår

Tips till läraren

- Välj vilka arter/naturtyper varje grupp får för att knyta an till annan undervisning eller styra diskussionen. Det kan t ex vara intressant om varje art/naturtyp diskuteras av två grupper så att ni kan jämföra lösningar i helklass.
- Uppmuntra eleverna att resonera kring kompromisser snarare än "rätt eller fel".

Syftet med övningen

Att förstå hur sambanden mellan natur, människa och samhälle kan leda till konflikter om resurser, och att träna på att analysera olika perspektiv och möjliga lösningar.

